

УДК 657.1:470

Маначинська Ю.А.*кандидат економічних наук,**старший викладач кафедри обліку і аудиту**Чернівецького торговельно-економічного інституту**Київського національного торговельно-економічного університету***ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ЗМІСТУ АКТУАРНОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ**

У статті розглянуто сучасний стан теоретичного обґрунтування актуарного обліку й необхідності його впровадження на вітчизняній обліковій ниві як одного з потенційних шляхів подолання кризових тенденцій. Зазначається, що в умовах євроінтеграційних процесів у вітчизняній економіці виникає потреба в детальному та всебічному розкритті теоретико-методологічних аспектів перспективного інформаційного наповнення про зміни ринкової вартості суб'єктів господарювання задля покращення інвестиційної привабливості підприємницьких структур. Особлива увага приділена дослідженню змістового наповнення актуарного обліку й необхідності дієвої розробки законопроектів у світлі сучасного нормативного простору. Виокремлено проблеми відповідних секторів економіки за нагальної потреби в залученні інвестицій задля їх становлення та сприяння подальшому розвитку у зв'язку з відповідністю європейському й міжнародному рівням з метою покращення інвестиційної привабливості загалом.

Ключові слова: актуарний облік, ринкова вартість, подвійний запис, дескриптивний запис, інвестиційна привабливість, потрійна система рахівництва.

Маначинська Ю.А. ТЕОРЕТИЧЕСКОЕ ОБОСНОВАНИЕ СОДЕРЖАНИЯ АКТУАРНОГО УЧЕТА В УКРАИНЕ

В статье исследовано современное состояние теоретического обоснования актуарного учета и необходимости его внедрения на отечественной учетной ниве как одного из потенциальных путей преодоления кризисных тенденций. Отмечается, что в условиях евроинтеграционных процессов в отечественной экономике возникает потребность в детальном и всестороннем раскрытии теоретико-методологических аспектов перспективного информационного наполнения изменений рыночной стоимости хозяйствующих субъектов ради улучшения инвестиционной привлекательности предпринимательских структур. Особенное внимание отведено раскрытию смыслового наполнения актуарного учета и необходимости действенной разработки законопроектов в свете современного нормативного пространства. Выделены проблемы соответствующих секторов экономики при неотложной потребности в привлечении инвестиций ради их становления и содействия последующему развитию в силу соответствия европейскому и международному уровню ради улучшения инвестиционной привлекательности в целом.

Ключевые слова: актуарный учет, рыночная стоимость, двойная запись, дескриптивная запись, инвестиционная привлекательность, тройная система счетоводства.

Manachinska Yu.A. THEORETICAL GROUND OF MAINTENANCE ACTUARIAL ACCOUNT IS IN UKRAINE

The article is devoted to the modern being of theoretical ground of actuarial account and necessity of his introduction in the domestic registration field, as one of potential ways of overcoming of crisis tendencies. Marked, that in the conditions of eurointegration processes in a domestic economy arises up requirement in the detailed and comprehensive opening teoretiko-methodological aspects of the perspective informative filling of changes of market value of being in charge subjects for the sake of improvement of investment attractiveness of enterprise structures. The special attention is taken opening of the semantic filling of actuarial account and necessity of effective development of bills in the light of modern normative space. The problems of the proper sectors of economy are selected at an urgent requirement in bringing in of investments for the sake of their becoming and assistance subsequent development by virtue of accordance the European and international level for the sake of improvement of investment attractiveness on the whole.

Keywords: actuarial account, market value, double record, deskriptivny record, investment attractiveness, triple system of accounting.

Постановка проблеми. Траєкторії змін у вітчизняній економічній системі, все більше спрямовують розвиток бухгалтерського обліку в напрямі його цілковитої переорієнтації з констатації фактів і господарських операцій минулих подій на довготривалу перспективу змін. Адже саме прогнозні дані щодо майнового потенціалу бізнесу є фундаментом при оцінці приросту його економічної вартості та створюють передумови для генерування майбутніх грошових потоків. Таке інформаційне наповнення обліку формує в разі наявних позитивних тенденцій інвестиційну привабливість діяльності суб'єкта господарювання задля залучень необхідних капіталовкладень від реальних і потенційних інвесторів та інших постачальників капіталу. Оскільки інвестор одразу бачить можливість одержання додаткової вигоди од вкладання коштів у розвиток даного суб'єкта господарювання, тобто пріоритет у примноженні багатства. В умовах, коли переважна більшість секторів економіки стає на шлях євроінтеграційних процесів, потребує суттєвого вдосконалення й традиційна облікова парадигма. Адже вітчизняна економічна система потребує залучення інвестицій задля подолання негативних наслідків кризових тенденцій.

Тому вагоме завдання перед сучасною обліковою наукою полягає в цілковитому теоретичному обґрунтуванні та реальному практичному впровадженні методичних основ актуарного обліку в Україні, якому має передувати нагальна регламентація на законодавчому рівні дієвої його побудови, що сприятиме розвитку підприємницьких структур, навіть за кризових умов, шляхом залучення із зовні необхідного обсягу інвестиційних капіталовкладень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розкриття теоретичних основ актуарного обліку та задекларування його змістового наповнення зустрічається в роботах таких вітчизняних науковців, як Ф.Ф. Бутинця [1], Л.Л. Горецької [1], К.В. Гульпенко [2], М.В. Кужельного [7], С.А. Кузнецової [6], С.О. Левицької [11], Я.В. Лебедзевич [11], О.О. Осачої [11], Т.М. Сльозко [15], З.С. Туякова [19], І.Й. Яремко [20] та інших. Щодо зарубіжного теоретичного та практичного досвіду впровадження актуарного обліку, то особливої уваги заслуговують роботи В.Б. Івашкевича [21], М.І. Кутера [8], С.Г. Пенмана [23], Ж. Рішара [14], А.І. Шигаєва [21], оскільки автори найдетальніше розкривають змістове наповнення сучасного виду

обліку – актуарного – як нової щаблини розвитку бухгалтерського обліку, а також детально описують методологію його побудови й основоположні аспекти практичної апробації. Щодо вітчизняних науковців, то в Україні до аспектів теоретичного обґрунтування цієї проблематики в наукових дослідженнях тільки приступають, глибокі напрацювання є у працях О.Л. Лаговської [10]. Проте через євроінтеграційні зміни виникає потреба у продовженні досліджень у цьому напрямі задля створення якісного обліково-аналітичного забезпечення управління, що спонукатиме залучення необхідного обсягу інвестиційних ресурсів в стабілізацію економіки України із характерною для неї секторною структурою.

Постановка завдання. На основі викладеного можна сформулювати завдання дослідження, яке полягає в розкритті теоретичних основ змістового наповнення актуарного обліку на вітчизняній обліковій ниві в умовах активного ринку капіталу задля створення сприятливого інформаційного підґрунтя щодо залучення як внутрішніх, так і зовнішніх інвестицій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Професор М.І. Кутер [8] виділяє в еволюції бухгалтерської теорії та відповідній їй практики три революційні перетворення: з 1850 р. до початку ХХ ст. – статичний облік; ХХ ст. – динамічний облік; ХХІ ст. – актуарний облік. Окрім того, учений звертається до основ теорії різноманітності балансів Ж.П. Саварі (1673), відповідно до якої, «...інтереси визначають цілі, цілі визначають склад майна та способи його оцінки...» [8, с. 115].

У свою чергу, Я.В. Соколов, В.Я. Соколов при розкритті розповсюдження подвійної бухгалтерії в Європі (за епохи ХV ст. – першої половини ХІХ ст.) відмічали, що саме цьому французькому науковцю вітчизняна облікова думка зобов'язана впровадженням класифікації рахунків за обсягом зафіксованих даних, що зумовило їх розподіл на синтетичні й аналітичні, тобто зарубіжний учений, так би мовити, став фундатором двохступінчатої системи реєстрації даних, яка зумовила формування відповідних постулатів [16, с. 61].

На думку М.І. Кутера, наслідком постулатів Е. Пізані є таке твердження: «...позитивний фінансовий результат (прибуток) можливий лише за умови перевищення доходів над витратами, при цьому власний капітал має бути не тільки збережений, а й примножений» [8].

За таких обставин, на нашу думку, реальною прерогативою для переорієнтації сучасних облікових концепцій може слугувати інформаційне змістове наповнення актуарного обліку, спрямоване на задоволення всезростаючих потреб власників, кредиторів та інших постачальників капіталу. Так, М.І. Кутер трактує облікову політику організації, як – концентроване вираження фінансової політики її власників.

Такий підхід сприяє подальшому обґрунтуванню ланцюжка інтересів:

- інтереси власників – отримання прибутку;
- завдання власників – вкласти капітал;
- інтереси й завдання організації – зберегти і примножити капітал [8, с. 116].

К.В. Гульпенко, досліджуючи основні аспекти розвитку облікових концепцій для цілей управління за сучасних умов, звертає увагу на ту обставину, за якої інформація статичного обліку, подана в узагальнюючому вигляді, сприяє визначенню перспектив розвитку економіки країни. На думку зарубіжної дослідниці, взаємозв'язок між видами обліку може

застосовуватись у різноманітних аспектах. Так, у періоди банкрутства суб'єкта господарювання, коли аналітичні можливості бухгалтерського, податкового, управлінського обліку дають змогу правильно прийняти управлінські рішення для виходу із ситуації, що склалася, та оцінити перспективи роботи фірми в перспективному періоді. При цьому може застосовуватись стратегічний облік, побудований в організації відповідно до розробленої ним самим методикою [3, с. 18].

Учений притримується думки С.В. Кривола, що в сучасних умовах для цілей управління необхідна інформація про стратегічні, довгострокові перспективи розвитку бізнесу, що сприяє застосуванню облікових оцінок у прогнозно-аналітичній роботі [9, с. 8].

У зв'язку з цим, суттєвої уваги в наш час приділяється стратегічному управлінському обліку, що виник відносно нещодавно, проте сформувався як досить широкий напрям наукової та практичної діяльності [9, с. 17].

Є.В. Смертицька, розглядаючи систематизацію видів обліку в єдину систему бухгалтерського обліку у новій інтерпретації, серед таких його видів, як фінансовий, податковий, соціальний, екологічно орієнтований, прогнозний, також виокремлює й такий його різновид, як актуарний, який науковець трактує, як гілки бухгалтерського обліку. Згідно з дослідним підходом, які об'єкти, завдання чи особливості не мав би той чи інший вид, усі вони діють не ізольовано, а доповнюючи один одного, чим і створюють інформаційну цілісність, мозковим центром якої є і залишається бухгалтерський облік [17, с. 242–243].

С.О. Левицька, Я.В. Лебедзевич, О.О. Осадча [11] при розгляді методичних та організаційних засад функціонування облікової системи підприємства як інформаційного джерела підготовки звітності детально розкривають такі види обліку, як динамічний, актуарний, соціальний, креативний і стратегічний (прогнозний).

У свою чергу М.В. Кужельний, С.О. Левицька в ході дослідження основ організації бухгалтерського обліку, зазначають, що на сьогодні господарський облік в Україні об'єднує бухгалтерський, управлінський (внутрішньогосподарський), податковий, динамічний, актуарний, соціальний, креативний, стратегічний (прогнозний). Окрім того, на думку вчених, у паралельній проекції функціонує статистичний облік [7].

Ф.Ф. Бутинець, Л.Л. Горецька [1, с. 30], детально характеризуючи інші види обліку, виділяють актуарний облік, динамічний облік, камеральний облік, креативний облік, макрооблік, мікрооблік, облік людських ресурсів, оперативний облік, патримоніальний облік, соціальний облік, статистичний облік, статичний облік, стратегічний облік (серед таких видів також виділяють актуарний).

В.Ф. Максимова [12, с. 107] серед інших видів обліку виокремлює креативний (творчий), актуарний, стратегічний, соціальний, бюджетний, динамічний. Помітно, з даних таблиці 1, що вчений при трактуванні змісту ключового поняття дослідження застосовує тотожне змістове наповнення, як і переважна більшість вітчизняних науковців з цієї проблематики.

О.А. Зоріна [4] в ході розкриття організаційних аспектів інтегрованої системи обліку та звітності як інформаційного базису управління та оцінки останніх досліджень і публікацій щодо наявних наукових концепцій облікових систем на сучасному етапі розвитку української економіки виокремила найбільш

поширені із них: стратегічний (прогнозний) облік, інтегрований облік, електронний облік, соціальний (екологічний) облік, креативний облік, актуарний облік і динамічний облік. На думку вченої, метою фінансового обліку є надання інформації зовнішнім користувачам із прямим фінансовим інтересом, зокрема власникам, кредиторам, потенційним інвесторам і закордонним контрагентам, у тому числі закордонним власникам, з метою прийняття стратегічних фінансових рішень і планування та прогнозування майбутніх грошових потоків на основі аналізу фінансового стану компанії.

Тобто, ця мета, на нашу думку, за змістовою основою повністю узгоджується із метою бухгалтерського актуарного обліку, цілковита спрямованість якого й стосується реальних і потенційних інвесторів, кредиторів та інших постачальників капіталу.

Детальна характеристика підходів вітчизняних і зарубіжних учених щодо характеристики змісту актуарного обліку подана в таблиці 1.

За даними таблиці 1 помітно, що більшість вітчизняних і зарубіжних науковців трактує актуар-

ний облік як систему, що використовує метод подвійного запису й надає інформацію про зміну ринкової вартості суб'єкта господарювання, тобто думку науковців мають тотожний характер.

Проте більш детальне дослідження теоретико-методологічних основ актуарного обліку дає змогу стверджувати, що використання тільки методу подвійного запису цей вид обліку не обмежується. Врахування передового зарубіжного досвіду свідчить, що ця система базується не лише на методі подвійного запису, а й застосовує описовий і прогностичний характер, окрім того, актуарна облікова концепція часто застосовує простий та потрійний записи водночас, передостанній із яких не потребує детального обґрунтування, оскільки виник на початковому етапі розвитку облікового вчення, потрійний же вимір облікових записів першочергово стосується перспективного розвитку облікової науки в ХХІ ст. та побудований на базі врахування рахунків сили, що вперше знайшли теоретичного доведення у працях американського науковця Й. Іджірі [22], а в епоху

Таблиця 1

Трактування терміна «Актуарний облік» та «Актуарна концепція бухгалтерського обліку» в зарубіжних і вітчизняних літературних джерелах

№ з/п	Автор [джерело]	Трактування терміна
1	Ф.Ф. Бутинець, Л.Л. Горещька [1, с. 30]	Актуарний облік – система, яка використовує метод подвійного запису й надає інформацію про зміну ринкової вартості підприємства. На практиці у більшості випадків бухгалтери не ведуть цей облік і надають його «практикувати» спеціалістам з оцінки підприємств. Але вивчення принципів такого обліку дає змогу краще розібратись у призначенні інших видів бухгалтерського обліку
2	К.В. Гульпенко [2, с. 18]	Актуарний облік – застосовується при оцінці створюваної економічної вартості та майбутніх грошових потоків
3	В.Б. Івашкевич [21, с. 25]	Актуарний облік – це облік, головною метою якого вважається оцінка економічної вартості, що створюється, та майбутніх грошових потоків
4	М.В. Кужельний, С.О. Левицька [7]	Актуарний облік – система, що використовує метод подвійного запису й надає інформацію про зміну ринкової вартості підприємства. Входить до складу господарського обліку в Україні
5	С.А. Кузнецова [6, с. 79]	Актуарна система обліку – система, яка використовує метод подвійного запису й надає інформацію про зміну ринкової вартості підприємства. Зазначена інформація актуарного обліку потрібна для зовнішніх користувачів, які можуть її отримати в системі бухгалтерського обліку за умови її реформування в аспекті інформатизації економіки
6	А.О. Лаговська. [10, с. 57]	Актуарна концепція бухгалтерського обліку – орієнтована на формування інформації щодо динаміки внутрішньо-генерованої вартості підприємства як об'єкта інвестування, при цьому ця концепція не є модифікованим застосуванням статичної концепції щодо оцінювання окремих об'єктів облікового відображення, тобто ця концепція орієнтована на подання обліковою системою інформації щодо зміни ринкової вартості підприємства в часі, враховуючи інтереси як теперішніх, так і потенційних інвесторів при розкритті інформації в бухгалтерській звітності
7	С.О. Левицька, Я.В. Лебедзевич, О.О. Осадча [11, с. 8]	Актуарний облік – система, що використовує метод подвійного запису й надає інформацію про зміну ринкової вартості підприємства
8	В.Ф. Максимова [12, с. 107]	Актуарний облік – система, яка використовує метод подвійного запису й надає інформацію про зміну ринкової вартості підприємства
9	Ж. Рішара [14, с. 90]	Актуарний облік – система, яка застосовує метод подвійного запису та подає інформацію про зміну ринкової вартості підприємства.***Актуарний облік – облік, що базується на майбутніх дисконтованих грошових потоках
10	Т.М. Сльозко [15, с. 178]	Актуарний облік – це система, яка використовує метод подвійного запису й надає інформацію про зміну ринкової вартості підприємства. Його дані потрібні для тих зовнішніх користувачів, які її можуть одержувати й у бухгалтерському обліку, тій його частині, що називається фінансовим обліком, де теж формується вартість об'єктів, що має підприємство на звітну дату. З цих причин цей вид обліку також може задекларований теоретиками
11	З.С. Туяков [19, с. 316]	Актуарний облік – система, що використовує метод подвійного запису й надає інформацію про зміну ринкової вартості підприємства
12	А.І. Шигаєв [21, с. 30]	Актуарний облік – це облік, спрямований на формування інформації, потрібної реальним і потенційним інвесторам, кредиторам та іншим постачальникам капіталу для оцінки економічної вартості, що створюється, та майбутніх грошових надходжень у процесі прийняття рішень про інвестування, кредитування та при інших вкладаннях ресурсів у підприємство
13	І.Й. Яремко [20, с. 249]	Актуарний облік – система, що використовує метод подвійного запису й надає інформацію про зміну ринкової вартості підприємств

Джерело: розроблено авторами за даними [1, с. 30; 2, с. 18; 21, с. 25; 7; 6, с. 79; 10, с. 57; 11, с. 8; 12, с. 107; 14, с. 90; 15, с. 178; 19, с. 316; 21, с. 30; 20, с. 249]

сучасності були детально розвинуті в наукових роботах Д. Добія [18].

Повертаючись до змістового наповнення терміна «актуарний облік», варто зазначити, що К.В. Гулпенко робить акцент на тому, що цей вид бухгалтерського обліку першочергово застосовується при оцінці економічної вартості бізнесу та в ході реального прояву можливості генерувати грошові потоки в довготривалій перспективі [2, с. 18].

С.А. Кузнецова [6] звертає увагу на такий аспект, як «інформатизація» вітчизняної економіки, при цьому надає перевагу зовнішнім користувачам актуарного обліку, проте, на думку вченого, сучасна облікова концепція потребує суттєвого реформування задля подальшого розвитку в руслі таких тенденцій зміни на загальнодержавному рівні управління.

Ф.Ф. Бутинець та Л.Л. Горецька [1], відзначають ту обставину, за якої ведення актуарного обліку надається не фахівцям-практикам, а відповідним спеціалістам з оцінки підприємства. Цілковито погоджуємося з таким підходом, оскільки для ведення такого виду обліку необхідно володіти ґрунтовними знаннями з фінансової математики, що лежить в основі актуарного аналізу. Окрім цього, на початкових етапах розвитку актуарних розрахунків безпосереднє їх здійснення було акумульоване в межах професії актуарія, звідки й черпає своє етимологічне походження актуарний облік.

Відповідно, на думку Т.М. Сльозко, [15] дані актуарного обліку потрібні для користувачів із зовнішнього середовища фірми. Окрім того, дослідниця звертає увагу на те, що цей вид обліку на даному етапі розвитку людського суспільства в цілому та в Україні зокрема поки що має суто теоретичний характер і спрямування. На нашу думку, потребує суттєвого вдосконалення чинний нормативний простір на законодавчому рівні. В силу чого слід суттєвого розширити спектр законопроектів щодо перспектив актуарної діяльності в Україні й об'єктивної оцінки вартості бізнесу в умовах динамічних змін.

Згідно з підходом А.О. Лаговської, концепцію актуарного обліку потрібно розглядати як базис максимізації фінансової потужності вітчизняних підприємств і їх значимості у світовому економічному просторі через підвищення ефективності управління ключовими драйверами їх вартості шляхом вирішення проблем інформаційного забезпечення системи менеджменту, орієнтованої на залучення фінансових ресурсів, гарантуючи при множення економічної доданої вартості постачальникам капіталу в контексті побудови нової економіки України [10, с. 58].

І.В. Кир'янов, детально розкриваючи у своїх наукових працях методику здійснення актуарної оцінки, зазначає, що в основі актуарних розрахунків лежить сформульований у 1671 р. Яном де Вітом принцип еквівалентності зобов'язань сторін, які безпосередньо беруть участь у взаємовідносинах, що склалися, при чому «... обидві сторони ... повинні мати рівні фінансові зобов'язання один перед одним» [5, с. 133].

На думку С.А. Кузнецової, у ході дослідження перспектив бухгалтерського обліку в таких ракурсах, як стратегічність, електронна комерція та соціальна спрямованість, саме інформація актуарного обліку потрібна для зовнішніх користувачів, які можуть її отримати в системі бухгалтерського обліку за умови її реформування в аспекті інформатизації економіки [6, с. 79].

Окрім того, за підходом вченого, система бухгалтерського обліку в процесі синергетичного розвитку має набути таких характерних ознак, як інтегрованість, стратегічність (прогнозованість), динамічність, електронна форма, креативність, актуарність, соціальна (екологічна) спрямованість. На думку вченого, саме узгодженість всіх запропонованих ознак дає змогу сформувати облікову систему, яка на базі використання сучасної комп'ютерної техніки буде спроможна задовольняти інформаційні потреби користувачів з можливістю інтеграції як на локальному рівні бухгалтерського обліку, так і на рівні загальної системи управління компаніями [6, с. 73].

З.С. Туяков [19] при трактуванні змісту актуарного обліку цілковито підтримує думку французького вченого Ж. Рішара [14], який звертає увагу на ту обставину, за якої його слід застосовувати для визначення ринкової вартості підприємства як майнового комплексу загалом, основною метою актуарного обліку є визначення дисконтованої вартості підприємства на певний момент часу як величини капіталу, яку створені підприємством чисті грошові потоки могли б відшкодувати в майбутньому.

Як ставку дисконтування Ж. Рішар пропонує використовувати процент нормальної рентабельності для даного періоду й даного типу підприємства [14, с. 91].

Проте, на думку З.С. Туякова [19], при всій теоретичній привабливості актуарного обліку організація такого обліку на практиці, особливо в умовах сьогодення, потребує суттєвих витрат. Одним із факторів, що стримує розвиток такого обліку, на думку зарубіжного науковця, є відсутність на даний момент науково-обґрунтованої й апробованої на практиці методики визначення нормальної ринкової рентабельності для різних типів підприємств. Крім того, проблема визначення ринкової вартості набуває особливої актуальності при ліквідації підприємства, а не в умовах безперервної його діяльності [19, с. 316 – 317].

Але дослідження З.С. Туякова [19] в даному напрямі стосувалися епохи ХХ ст., проте у ХХІ ст. з'явилися ґрунтовні напрацювання з цієї проблематики в роботах А.І. Шигаєва та В.Б. Івашкевич [21], які теоретично довели та практично обґрунтували методологічні аспекти визначення приросту доданої вартості суб'єкта господарювання за ринкових умов й інвестиційної активності.

М.В. Кужельний та С.О. Левицька [7] зазначають, що саме цей вид бухгалтерського обліку стає важливою складовою господарського обліку в Україні. При цьому вчені дотримуються загальної думки при трактуванні його суті та змістового наповнення загалом.

Висновки з проведеного дослідження. За результатами проведених досліджень теоретичних основ змісту актуарного обліку можна зробити висновок, що це складна динамічна система, яка базується на методах описативного, простого, подвійного й потрійного записів і надає ґрунтовну інформацію про зміну ринкової вартості підприємства у тривимірному просторі на базі застосування потрійної системи рахівництва. Необхідність його впровадження зумовлена євроінтеграційними процесами у вітчизняній економіці, потребою в залученні інвестицій у розвиток її секторів, що спонукає до його дієвого теоретично-методичного обґрунтування як на загальнонауковому, так і на загальнодержавному рівнях з метою практичного впровадження в діяльності суб'єктів господарювання України.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах : [навчальний посібник] / Ф.Ф. Бутинець, Л.Л. Горецька. – Житомир : ПП «Рута». – 2002. – С. 544
2. Гульпенко К.В. Развитие учета для целей управления в современных условиях / К.В. Гульпенко // Материалы XI международной научно-практической конференции (16 марта 2012 г., Санкт-Петербург): в 3 т.– СПб. : Изд-во МБИ, 2012. – Т. 3. – 2012. – С. 15–18.
3. Гульпенко К.В. Теоретические аспекты принципов учета / К.В. Гульпенко, Н.В. Тумашик. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.sworld.com.ua/simpoz3/49.pdf.
4. Зоріна О.А. Організація інтегрованої системи обліку та звітності як інформаційної бази аналізу / О.А. Зоріна // Экономика Крыма. – № 2(35). – 2011. – С. 265–269.
5. Кирьянов И.В. Методика агрегированной актуарной оценки условно-достаточной доходности негосударственных пенсионных фондов / И.В. Кирьянов // Финансы. – 2011. – № 3. – С. 133–137.
6. Кузнецова С.А. Перспектива бухгалтерського обліку: стратегічність, електронна комерція та соціальна спрямованість / С.А. Кузнецова // Европейський вектор економічного розвитку. – 2014. – № 1(16). – С. 73–83.
7. Кужельний М.В. Організація обліку : [навчальний підручник] / М.В. Кужельний, С.О. Левицькі. – Рівне : НУВГП, 2010. – 352 с.
8. Кутер М.И. Исследование и развитие теоретических основ финансового результата / М.И. Кутер, Б.С. Ешугова, Ж.Л. Комкова, А.Г. Шихиди // Вектор науки ТГУ. – 2009. – № 7(10). – С. 115–116.
9. Крылов С.В. Стратегический управленческий учет и его роль в управлении финансовыми потоками организации / С.В. Крылов // Управленческий учет. – 2005. – № 3. – С. 8–5.
10. Лаговська А.О. Актуарна концепція бухгалтерського обліку / А.О. Лаговська – [Електронний ресурс]. – Режим доступа : www.lac.lviv.ua/LCA_Oblic_Materialy_konf_25.04.2014.pdf.
11. Левицька С.О. Звітність підприємств : [підручник] / С.О. Левицька, Я.В. Лебедзевич, О.О. Осадча. – Острог : НУ «Острозька академія», 2012. – 230 с.
12. Максимова В.Ф. Бухгалтерський облік : [підручник для студ. вищ. навч. закл. спец. «Облік і аудит»] / В.Ф. Максимова. – Одеса : ОНЕУ, 2012. – 670 с.
13. Редченко К.І. Концепція формування прогностичного обліку / К.І. Редченко // Вісник Львівської комерційної академії. – 2009. – Вип. 30. – С. 50–59.
14. Ришар Ж. Бухгалтерський учет: теория и практика / Под ред. Я.В. Соколова; пер. с фр. – М. : Финансы и статистика, 2000. – 160 с.
15. Сльозко Т.М. Бухгалтерський облік в умовах інституційних перетворень: теорія і практика : [монографія] / Т.М. Сльозко. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 304 с.
16. Соколов Я.В. История бухгалтерского учета : [учебник] / Я.В. Соколов, В.Я. Соколов : учебник. – 2-е из., переработ. и доп. – М. : Финансы и статистика, 2006. – 288 с.
17. Смерницька Є.В. Систематизація видів обліку в єдину систему бухгалтерського обліку / Є.В. Смерницька // Вісник ЖДТУ. – № 3(53). – 2010. – С. 242–243.
18. Нападовська Л.В. Теорія бухгалтерського обліку: монографія / Л.В. Нападовська, М. Добія, Ш. Сандер, Р. Матезіч та ін.; за заг. ред. Л.В. Нападовської. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. – 735 с.
19. Туяков З.С. Системный подход к классификации стоимостных оценок в бухгалтерском учете / З.С. Туяков // Вестник ОГУ. – № 10 / Октябрь. – 2006. – Ч. 2. – С. 312–321.
20. Яремко І.Й. Концепції і парадигми бухгалтерського обліку як система наукових основ теорії / І.Й. Яремко. – [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <http://ena.lp.edu.ua>.
21. Шигаев А.И. Актуарный учет и использование его данных для управления / А.И. Шигаев ; под ред. д-ра экон. наук, проф. В.Б. Ивашкевича. – М. : Магистр : ИНФРА-М, 2011. – 224 с.
22. Ijiri Yuri. The foundation of Accounting Measurement, Englewood Cliffs. – New Jersey, 1967. – P. 227–243.
23. Penman S.H. Financial Statement Analysis and Security Valuation. 3rd ed. New York : McGraw-Hill/ Irwin, 2007. – P. 241.

УДК 336

Мардус Н.Ю.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту
Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут»*

Горбаченко А.Д.

*студент
Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут»*

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ЗРОСТАННЯ ІНФЛЯЦІЇ НА РОЗМІР МІНІМАЛЬНОЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

У статті проаналізовано вплив рівня інфляції на мінімальну заробітну плату. Також були розглянуті питання щодо невідповідності рівня мінімальної заробітної плати прожитковому мінімуму й реальній економічній ситуації в Україні. У дослідженні також відзначались ключові складові, які мають вплив на рівень мінімальної зарплати. Одним із таких складових є споживчий кошик.

Ключові слова: заробітна плата, мінімальна заробітна плата, інфляція, прожитковий мінімум, споживчий кошик, індексація доходів.

Мардус Н.Ю., Горбаченко А.Д. АНАЛИЗ ВЛИЯНИЯ РОСТА ИНФЛЯЦИИ НА РАЗМЕР МИНИМАЛЬНОЙ ЗАРАБОТНОЙ ПЛАТЫ

В статье сделан анализ влияния уровня инфляции на минимальную заработную плату. Также были рассмотрены вопросы несоответствия уровня минимальной заработной платы прожиточному минимуму и реальной экономической ситуации в Украине. В исследовании также отмечались ключевые составляющие, которые влияют на уровень минимальной зарплати. Одним из таких составляющих является потребительская корзина.

Ключевые слова: заработная плата, минимальная заработная плата, инфляция, прожиточный минимум, потребительская корзина, индексация доходов.

Mardus N.Y., Horbachenko A.D. ANALYSIS ON THE INFLUENCE RISING INFLATION, THE MINIMUM WAGE

The article analyzes the influence of the rapid growth of rising inflation on the minimum wage. There were also questions of disparity in the minimum wage, living wage real economic situation in Ukraine. The study also noted the key elements that affect the level of the minimum wage. One of these components is a basket.

Keywords: wages, minimum wage, inflation, living wage, the consumer basket, indexation of income.